

ΤΟ Β' ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Ἀριθμ. Πρωτ. 983

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χριστόδουλε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπασζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐκ τῶν μέσων γενικῆς ἐνημερώσεως πληροφορούμεθα ὅτι κατὰ τὴν προσεχῇ Συνέλευσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρόκειται νὰ τεθοῦν πρὸς συζήτησιν καὶ λήψιν ἀποφάσεων θέματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Μητέρα Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ τὴν κανονικὴν τάξιν γενικώτερον.

Εἰδικώτερον πληροφορούμεθα, ὅτι ἐπιδιώκεται ἐσχάτως μεταβολὴ τοῦ διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850 καὶ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928 καθιερωθέντος καὶ ἔκτοτε ἰσχύοντος «μνημοσύνου» ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, βάσει «θεολογικῶν» τινων κριτηρίων, τὰ ὁποῖα ὁμως δὲν εὐσταθοῦν δι' οὓς καὶ ἐν συνόψει φιλαδέλφως ἐκθέτομεν λόγους.

Α. Ἐσφαλμένως γίνεται ἐπίκλησις τοῦ ἱεροῦ ΛΔ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος, τοῦ διακελευομένου, ὅτι «τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἶδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐταῖς πρῶτον καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν», διότι ὁ κανὼν οὗτος οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν εἰς τὸ πρὸς συζήτησιν θέμα, ἅτε τῶν κατοικούντων τὴν περιοχὴν τῆς δικαιοδοσίας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὴ συνιστώντων «ἔθνος» ἕτερον, ἥτοι διάφορον ἐκείνου τὸ ὁποῖον συνιστοῦν οἱ ἀποτελοῦντες τὸν λαὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἧς ὁ Προκαθήμενος οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ εἶναι ὁ Πρῶτος τῶν Ἐπισκόπων τοῦ συνόλου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, εἰ καὶ διὰ λόγους ἱστο-

ρικῶν συνθηκῶν τμήματα τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ διὰ Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Τόμων κατεστάθησαν Ἐκκλησίαι, εἴτε αὐτοκέφαλοι, εἴτε αὐτόνομοι, εἴτε καὶ πατριαρχικαί, δι' ἀποφάσεων πάντοτε συνοδικῶν καὶ ἐπὶ ὄροις, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἰσχὺν ἱερῶν κανόνων, καὶ συνεπῶς δέον νὰ ᾧσιν ἀπαράβατοι.

Β. Μελέτη τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου, δι' οὗ ἀνεκηρύχθη τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πείθει ὅτι:

Δυνάμει καὶ βάσει τοῦ Τόμου τοῦ 1850, κεφαλὴ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι ὑπέρτατον διοικητικὸν αὐτῆς ὄργανον κατεστάθη Σύνοδος Ἀρχιερέων ἐκ περιτροπῆς καὶ κατὰ πρεσβεῖα λαμβανομένη. Ἰστέον δέ, ὅτι τῆς Συνόδου ταύτης, τῇ ὁποίᾳ ἐδαψιλεύθησαν τὰ προνόμια τοῦ ἐν ἐκάστη τοπικῇ Ἐκκλησίᾳ «πρώτου», ἅτε αὕτη ἀναγνωριζομένη ὡς «ἀδελφὴ» τῶν Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν, τῶν Προκαθιμένων τῶν τότε Αὐτοκεφάλων Πατριαρχικῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ τῆς περικλύτου πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀρχιερατεύων ἱεράρχης ἀπλῶς προεδρεύει, μὴ ὢν ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος Πρῶτος καὶ μὴ κεκτημένος οὔτε τὰ ὑπὸ τοῦ ΛΔ' Κανόνος τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τῷ Πρῶτῳ τῆς ἐν ἐκάστῳ ἔθνει Ἐκκλησίας ἀπονεμόμενα προνόμια, οὔτε πολλῶ μᾶλλον τὰ τῶν Προκαθιμένων τῶν Ἀγίων Πατριαρχικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ αὐτοκεφάλου οὐδεμίαν ἀπονέμει τῷ τότε Μητροπολίτῃ (καὶ νῦν Ἀρχιεπισκόπῳ) Ἀθηνῶν ὑπεροχικὴν ἔναντι τῶν λοιπῶν ἐπαρχιούχων Ἀρχιερέων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θέσιν, πλὴν τῆς μόνης ὀριζομένης, ὅτι οὗτος εἰς τὰς Συνοδικὰς συλλειτουργίας μνημονεύει οὐχὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀλλὰ «πάσης ἐπισκοπῆς Ὁρθοδόξων». Τοῦτο δὲ πράττει ἐξ ὀνόματος τῆς ὑπ' αὐτοῦ προεδρευομένης Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ὁποίαν, ὡς ἐλέχθη, ὁ Τόμος ἀναγνωρίζει ὡς ἀδελφὴν τῶν Προκαθιμένων τῶν ἄλλων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, καίπερ συλλογικὸν

ὄργανον. Ἀνάλογόν τι συνέβαινε κατὰ τὴν χρυσὴν Πατερικὴν ἐποχὴν εἰς τὴν αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Νουμιδίας.

Γ. Ὑπεστηρίχθη ἡ ἄποψις ὅτι ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπέβαλε τὴν ὡς ἄνω διάταξιν τοῦ Τόμου εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐπιτίμιον, πρὸς τιμωρίαν αὐτῆς, διὰ τὴν ἐπὶ δεκαπενταετίαν καὶ πλέον αὐτόβουλον ἀποσχισιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἄποψις αὕτη ὅχι μόνον οὐδαμοῦ θεμελιούται καὶ οὐδαμῶθεν τεκμαίρεται, ἀλλὰ καὶ ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἱστορικὰ δεδομένα. Διότι τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι αὕτη αὕτη ἡ ἀρχικῶς ἀντικανονικῶς ἀνακηρυχθεῖσα αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὥρισε τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὡς Ὑπερτάτην Ἀρχήν, ἄνευ Πρώτου, εἰμὴ μόνον Προέδρου αὐτῆς (βλ. τὸ ἀπὸ 19.7.1833 πρωτόκολλον τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀρχιερέων καὶ τὰ ἄρθρα 2-3 τῆς ἀπὸ 23.7.1833 Διακηρύξεως τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Στ. Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 1901, σσ.14-15). Σημειωτέον, ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ρητῶς προετίμησαν τὸ σχῆμα τοῦτο, ὡς ἔγραφον τῇ λ' Μαΐου ρων' (βλ. ἐν Β. Τζωρτζάτου, Ἡ Καταστατικὴ Νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σελ.28), τοῦθ' ὅπερ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ἀπὸ 30.5.1850 ἐγγράφου αὐτῆς ἠτήσατο παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (βλ. ἐν Β. Τζωρτζάτου, ἐνθ. ἄν., σελ. 303. Κατ' ἀκολουθίαν, αἱ διατάξεις τοῦ ΛΔ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος δὲν ἔχουν καὶ δὲν ἠθελήθη νὰ ἔχουν ἐφαρμογὴν εἰς τὸν ὀριζόμενον Πρόεδρον τῆς ἀνακηρυχθείσης ὡς «πρώτου» τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἱερᾶς Συνόδου αὐτῆς.

Δ. Μετ' ἐκπλήξεως ἐπληροφορήθημεν ἐπίσης, ὅτι ἐσχάτως ἐπισυμβαίνει ἐν τῇ καθ' Ἑλλάδα Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ ἀταξία τις. Ἦτοι, ὅτε μὲν ἐν αὐτῇ ἡ μνημόνευσις γίνεται κατὰ τὰ εἰθισμένα, ὅτε δὲ οἱ συλλειτουργοῦντες Μητροπολίται, παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ τε Τόμου καὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἦτοι τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν νενομοθετημένων ρυθμίσεων, αἱ ὁποῖαι ἀμφοτέρωθεν συνάδουν πρὸς τὴν κα-

νονικὴν τάξιν, μνημονεύουν ὡς «πρώτον» τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, οἷονεὶ προσφέροντες ἐκδοῦλευσιν εἰς αὐτόν, δι' οὗς ἕκαστος ἔχει λόγους.

Εἶναι ὅμως αὐτονόητον, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μνημόνευσις νὰ μεταβάλληται ἐκάστοτε ἀναλόγως πρὸς τὰς κρίσεις τῆς στιγμῆς καὶ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς διαθέσεις προσώπων. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταίρωνται αὐτοβούλως ὅρια αἰώνια ἃ ἐνθεντο οἱ Πατέρες, ὡς ὀρίζει ὁ Ἀ' Κανὼν τῆς Ἀγίας Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, διότι τὰ ὅρια μεταιρῶμενα παύουν νὰ ὦσιν ὅρια, ἦτοι καταργοῦνται παντελῶς, ἐπὶ μεγίστῃ καὶ αὐτονοήτῳ ζημίᾳ τῆς ἡτινι διακονοῦμεν Ἐκκλησίας.

Ε. Ἡ ὑποστηριχθεῖσα ὑπὸ τινων ἄποψις ὅτι ἡ μνημόνευσις ἢ μὴ ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων, τῶν ὑπαγομένων διοικητικῶς καὶ πνευματικῶς εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ἐκάστοτε Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἶναι θέμα ἀποκλειστικῶς αὐτῆς, παραβλέπει ὅτι ὁ τρόπος μνημονεύσεως ὠρίσθη διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου καὶ συνεπῶς ὅτι ἡ ἀλλαγὴ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καθίσταται ἀδιανόητος.

Τὸ ἐπίσης ὑποστηριχθὲν ὅτι ἀντὶ «καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου» οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν τῇ Ἑλλάδι πρέπει νὰ μνημονεύουν τοῦ Προέδρου τῆς Συνόδου καὶ τῆς Συνόδου λόγῳ τῆς διοικητικῆς ὑπαγωγῆς τῶν ὑπὸ τὸν πρόεδρον τοῦτον, ἐμπλέκει τὴν *ἐπιτροπικὴν διοικητικὴν* ὑπαγωγὴν αὐτῶν, εἰς τὸ μνημόσυνον· προσκρούει δὲ εἰς τὸ γεγονός, ὅτι, ὡς ἄνωτέρω ἐξετέθη, ὁ Τόμος ἀνακηρύξεως τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναγνωρίζει ὡς «πρώτον» αὐτῆς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Συνεπῶς, τὸ κατ' οἰκονομίαν δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καθεστῶς τῆς παραλλήλου μνημονεύσεως ὑπ' αὐτῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δὲν δύναται κατ' ἀκρίβειαν νὰ ἐπεκταθῇ εἰς τὴν προτεινομένην διατύπωσιν («τοῦ Πατριάρχου δεῖνος καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου δεῖνος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱ. Συνόδου»), διότι πλέον ἢ διπλῇ (κατ' οἰκονομίαν) μνημόνευσις γίνεται τριπλῇ καὶ δὴ διὰ λόγους ὅχι πνευματικῆς,

ἀλλὰ διοικητικῆς ὑπαγωγῆς εἰς «πρῶτον» μὴ ἀναγνωρίζομενον ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ ἰδρυτικοῦ Τόμου.

ΣΤ'. Συνεπεῖς πρὸς τὰς πολλάκις, πολλαχοῦ καὶ ποικιλοτρόπως γενομένας ἡμετέρας ὑποσχέσεις καὶ ἐξαγγελίας, οὔτε αὖξῃσιν προνομίων ζητοῦμεν, ἀλλ' οὔτε ἀνατροπὴν τινα θὰ ἀνεχθῶμεν τῶν ἀφορώντων εἰς τὰ τοῦ ἡμετέρου Θρόνου θέσματα, οὔτε ἄλλου τινὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θεσμοῦ. Διὸ οὐδεμίαν οὐδὲ κατὰ τι τὸ ἐλάχιστον θὰ ἐγκρίνωμεν τροποποιήσιν οὔτε τοῦ Τόμου τοῦ 1850 οὔτε τῆς Πράξεως τοῦ 1928, οὔτε διὰ τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος (οὔσαν ὑποχρεωμένην νὰ τηρῇ ἀπαρεγκλίτως τὰς διατάξεις τοῦ Τόμου τοῦ αὐτοκεφάλου αὐτῆς καὶ δὴ ὡς πρὸς τὴν βασικὴν ἀρχὴν τοῦ ἐν αὐτῇ ἐγκαθιδρυθέντος πολιτεύματος), οὔτε διὰ τὰς ἐπιτροπικῶς ἀνατεθείσας αὐτῇ Ἱερᾷ Μητροπόλεις τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ Θρόνου, οἱ Ἱεράρχαι τῶν ὁποίων καὶ τύποις καὶ οὐσίᾳ κατὰ τὰ θεσπίσματα τῆς Πράξεως τοῦ ἔτους 1928 πνευματικῶς Πρῶτον ἔχουν μόνον τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιεπίσκοπον.

Ζ. Κατὰ παραχώρησιν καὶ ὡς ἔσχατον μέτρον οἰκονομικῆς συγκαταβάσεως ὠρίσθη, ὡς γνωστόν, ὅπως οἱ Μητροπολῖται τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν μνημονεύωσι παραλλήλως πρὸς τὸν Προκαθήμενον ἑαυτῶν Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν ἣν συναποτελοῦσιν, ὡς μέλη συνυπεύθυνα ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἱερὰν Σύνοδον, ἱκανοποιηθέντος οὕτως ἐπαρκῶς τοῦ τότε σχετικοῦ αἰτήματος.

Η. Κατὰ ταῦτα, ἀδελφικῶς καὶ ἐν Κυρίῳ παρακαλοῦμεν ὅπως μὴ προωθηθῇ εἰς συζήτησιν ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ ὡς ἄνω θέμα ἐπὶ ζημίᾳ τῆς εἰρήνης τῆς καθόλου Ἐκκλησίας καὶ δημιουργίᾳ ποικίλων ἀντεγκλήσεων καὶ ἐρίδων ἀνωφελῶν τε καὶ ματαίων.

Φρονοῦμεν δὲ ὅτι ἡ τήρησις τῶν παραδεδομένων, ἥτοι ἡ μνημόνευσις ἐκ μέρους μὲν τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου», καὶ ἐκ μέρους τῶν Ἱεραρχῶν τῶν Νέων Χωρῶν «τοῦ

Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πατριάρχου ἡμῶν (δεῖνος) καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου», κατὰ τὴν παραδεδομένην τάξιν, εἶναι ὁδὸς ἀρίστη.

Θ. Τέλος, πληροφοροῦμεθα, ὅτι καταναλίσκεται κόπος πολὺς πρὸς θεμελίωσιν δικαιώματος καὶ δυνατότητος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀπονεύμῃ τίτλους ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχων εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς.

Ἐπὶ τοῦ, ὡς μὴ ὄφελεν, ἀναφνέντος παρ' Ὑμῖν ζητήματος τούτου παρατηροῦμεν ὅτι οἱ τίτλοι «ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος» τῶν Μητροπολιτῶν διετηρήθησαν καὶ διατηροῦνται διὰ τοὺς Ἱεράρχας τῶν τεσσάρων πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καὶ τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου, διὰ ἱστορικοκανονικοὺς λόγους, ἐφ' ᾧ καὶ δὲν συμφωνοῦμεν νὰ ἀποδοθοῦν καὶ εἰς τοὺς Ἱεράρχας τῆς ὑφ' Ὑμᾶς Ἐκκλησίας ἀνάλογοι τίτλοι.

Μακαριώτατε ἀδελφέ,

Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν, ἐποχὴ πραγματιστικὴ καὶ ὠφελιμιστικὴ, μετ' ἀδιαφορίας, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ περιφρονήσεως καὶ ἐμπαικτικῆς συγκαταβάσεως, ἀκούει τοὺς κληρονομημένους τίτλους, τοὺς ὁποίους ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν παράδοσιν ἀναγκαζόμεθα ἅπαντες οἱ τὴν Ἐκκλησίαν διακονοῦντες ὅπως χρησιμοποιοῦμεν. Ἀνησυχοῦμεν ὁμως σφοδρῶς ἐκ τοῦ φόβου ὅτι ἡ ἀνεκτικὴ στάσις τῶν συνανθρώπων ἡμῶν ὡς πρὸς τὴν ἀπλὴν ἐξ ἱστορικῶν λόγων χρῆσιν αὐτῶν θὰ μεταβληθῇ εἰς ἐχθρικὴν πρὸς ἐκείνους ἐξ ἡμῶν οἱ ὅποιοι, ἐν μέσῳ τόσων οὐσιαστικῶν προβλημάτων, ὡς ἡ ἀνακούφισις τῶν θυμάτων τῶν πολέμων, τῶν σεισμῶν, τῶν παντοειδῶν διώξεων, τῶν ναρκωτικῶν, τῶν οἰκολογικῶν μολύνσεων καὶ πρωτίστως τῶν πνευματικῶν μολύνσεων, δι' ὧν δηλητηριάζεται ἡ ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ υἡγία τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἀτόμων, ἐνασχολούμεθα οὐχί, ὡς δεῖ, μὲ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν φλεγόντων οὐσιαστικῶν προβλημάτων τῶν ποιμνίων ἡμῶν, ἀλλὰ μὲ τὴν αὖξῃσιν καὶ ἐπέκτασιν τίτλων ἀφορώντων εἰς τὰ πρόσωπα ἡμῶν.

Ἔχομεν δὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἀνακίνησις τῶν ἐν τῷ παρόντι Γράμματι ἀναφερομένων θεμάτων ὅποτεδήποτε, ἀλλ' ἰδίᾳ κατὰ τὰς παρού-

σας στιγμές, καθ' ἃς τεράστια ὀρθοῦνται ἐνώπιον ἡμῶν παντοειδῆ οὐσιαστικά προβλήματα, μόνον δυσμενῇ σχόλια, βλάβην καὶ ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου ἀπὸ τῶν ποιμένων αὐτοῦ θὰ ἐπιφέρῃ.

Διὸ καὶ αὐθις ποιούμεθα τῇ Ὑμετέρᾳ περιουστάτῳ Μακαριότητι ἔκκλησιν, ὅπως, ἀναλογιζομένη τὰς δυσμενεῖς συνεπείας, ἃς θὰ ἔχῃ ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων αὐτῶν ἐν τῇ καθ' Ὑμᾶς Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἡ ἀναπόφευκτος δημοσιοποίησις αὐτῶν, διαγράψῃ ἐκ τῆς

ἡμερησίας διατάξεως τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως αὐτῆς ταῦτα.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα φιλήματι ἀγίῳ, διατελοῦμεν μετὰ βαθείας τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ πάσης τιμῆς.

α-λ-θ' Σεπτεμβρίου λ'

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

